Region Gävleborg

Protokoll

Kultur- och kompetensnämnd

Sammanträdesdatum
2026-09-29

Plats och tid	Styrelserummet, Regionkontoret/Teams kl. 10:00-12:30
Beslutande ledamöter	Frida Stål (M) (ordförande) Fredrik Röjd (SVG) (vice ordförande) Marie-Louise Dangardt (S) (2:e vice ordförande) Bente Sandström (S) Lena Åman (S) Anders Öquist (S) Wanja Delén (SD) Thomas Norrman (SD) Alf Norberg (V) Lars Österberg (KD) Mimmi Westerlund (KD) Per Almberg (M) ersätter Hans Olsson (M) Gun-Marie Swessar (C) ersätter Jonas Rask Samuelsson (C)
Ej tjänstgörande ersättare	David Berggren (S) Hans Hellström (S) Lennart Gard (S) Anneli Hirsimäki (S) Olle Larsson (SD) Birgitta Brannestål (SD) Anna Smith (SVG)
Övriga närvarande	Tommy Stokka (Stabsdirektör) Frida Andersson (Biträdande stabsdirektör) Sofie Tröjbom (Nämndsekreterare)

Underskrifter

Sekreterare .....
Sofie Tröjbom

Ordförande ....
Frida Stål (M)

Justerande ....
Alf Norberg (V)

ANSLAG/BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organ **Sammanträdesdatum**	Kultur- och kompetensnämnd 2026-09-29		
Datum för anslags uppsättande	2026-10-02	**Datum för anslags nedtagande**	2026-10-26
Förvaringsplats för protokollet	Diariet		
Underskrift	..... Sofie Tröjbom		

Katarina Regnér (Controller)
Hanna Krantz (Avdelningschef)
Frédéric Thiabaud (Kulturstrateg)
Elin Simmesgård (M) (Politisk sekreterare)
Eva Hultgren (Facklig företrädare)

Utses att justera Alf Norberg (V)

Justeringens plats och tid Digitalt , 2026-10-02 00:00

Protokollet omfattar §107

§107

Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028 (RS 2026/104)

Beslut

Kultur- och kompetensnämnden föreslår regionfullmäktige besluta

1. Regional kulturplan Gävleborg 2027–2028 - ”Ett engagerat konst- och kulturliv för hållbar utveckling” antas.

Reservationer

Gun-Marie-Swessar (C) och Alf Norberg (V) reserverar sig mot beslutet. Marie-Louise Dangardt (S), Bente Sandström (S), Lena Åman (S) och Anders Öquist (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning

Prioriteringarna ligger i linje med de regionala och nationella kulturpolitiska målen och Regional utvecklingsstrategi Gävleborg 2020–2030. De är resultat av kulturplanedialogerna.

Den regionala kulturplanen 2027–2028 identifierar bland annat tre utvecklingsområden med avsikt att främja ett engagerat konst- och kulturliv för hållbar utveckling:

- stärkt beredskap och interaktion
- gemensamt levande kulturarv och vidgat deltagande
- breddad finansiering och robust tillväxt.

Dokumentet var ute på remiss 20 mars–25 maj 2026. Remissupplagan av den regionala kulturplanen har bearbetats utifrån inlämnade remissvar.

Förslag till slutversion av den regionala kulturplanen 2027–2028 bifogas tillsammans med en presentation som sammanfattar ändringarna med markeringar: det som är nytt är gulmarkerat, och det som har tagits bort är rödmarkerat och överstruket.

Förslag till beslut

Kultur- och kompetensnämnden föreslår regionfullmäktige besluta

1. Regional kulturplan Gävleborg 2027–2028 - ”Ett engagerat konst- och kulturliv för hållbar utveckling” antas.

Yrkanden

Marie-Louise Dangardt (S) yrkar följande:

1. Kultur- och kompetensnämnden avslår förslaget till regional kulturplan.
2. Kultur- och kompetensnämnden föreslår regionfullmäktige att prolongera Regional kulturplan 2023-2026 som gällande plan.

Beslutsmotivering
De invändningar som Socialdemokraterna framförde i remissyttrandet och som hade krävt en verklig förändring av kulturpolitiken har i huvudsak inte beaktats.

En regional kulturplan måste tydligt ange vem som ytterst ansvarar för att det finns ett fritt, levande och tillgängligt kulturliv i hela länet. I det föreliggande förslaget beskrivs Region Gävleborg främst som en samverkande, stödjande och främjande aktör bland flera. Det offentliga huvudansvaret formuleras inte med den tydlighet som krävs. När ansvar fördelas mellan regionala verksamheter, kommuner, civilsamhälle, näringsliv och enskilda kulturaktörer utan att det offentliga åtagandet slås fast finns en risk att ansvaret blir beroende av andra aktörers ekonomiska förmåga, lokala kapacitet och tillfälliga prioriteringar.

Kultur är inte ett område där det offentliga kan begränsa sig till att skapa goda förutsättningar och därefter förlita sig på att marknaden, projektfinansiering eller ideella krafter fyller de luckor som uppstår. Region Gävleborg måste ta ansvar för helheten, för den långsiktiga kulturella infrastrukturen och för att kultur finns tillgänglig även där verksamheten inte kan bära sig kommersiellt eller där lokala resurser är svaga.

Mot denna bakgrund är det en avgörande brist att kulturplanen inte tydligt anger att offentlig finansiering ska vara kulturpolitikens bärande grund. Förslaget framhåller visserligen betydelsen av en robust finansiering, men kombinerar detta med uttalade krav på ökade externa intäkter, breddad finansiering, sponsring, näringslivssamverkan, affärsutveckling och entreprenörskap. Offentlig finansiering framställs därmed som en bas som kulturverksamheterna förväntas komplettera genom ett växande eget ansvar för finansieringen.

En sådan inriktning är inte neutral. Den påverkar vilka verksamheter som kan utvecklas, vilka uttryck som får utrymme och vilka grupper som prioriteras. Verksamheter som kan attrahera sponsorer, betalande publik eller kommersiella samarbeten får bättre förutsättningar än verksamheter vars värde främst är demokratiskt, konstnärligt, socialt eller bildande. Risken är att resurser och uppmärksamhet i ökad utsträckning riktas mot det publikstarka, säljbara och tillväxtorienterade, medan smalare konstnärliga uttryck, lokalt förankrad verksamhet, folkbildning och kultur för grupper med svagare ekonomiska resurser får stå tillbaka.

Kulturpolitikens uppgift är inte att efterlikna marknadens prioriteringar utan att motverka deras begränsningar. Marknaden förmår inte säkerställa ett jämlikt kulturutbud, konstnärlig bredd eller långsiktig närvaro i hela länet. Det är därför det offentliga kulturpolitiska åtagandet finns. När marknadslogiken ges en större roll ökar också beroendet av kortsiktiga projekt, externa finansiärer och ekonomiska nyttokrav. Det kan påverka såväl verksamheternas inriktning som kulturens självständighet.

Kulturplanen behöver också tydligare slå fast att kulturpolitiken har en kompensatorisk uppgift. Det räcker inte att ange att alla ska ha möjlighet att delta. Människors faktiska förutsättningar att ta del av och själva utöva kultur är mycket olika. Avstånd, hushållsekonomi, utbildningsbakgrund, funktionsnedsättning, tillgång till transporter, lokaler och föreningsliv påverkar möjligheterna att delta. En kulturpolitik som behandlar människor med olika förutsättningar på samma sätt riskerar därför att bevara redan existerande skillnader.

En kompensatorisk kulturpolitik innebär att resurser, verksamhet och uppmärksamhet medvetet riktas till grupper och delar av länet där deltagandet är lägre och den kulturella infrastrukturen svagare. Det innebär att Region Gävleborg inte enbart ska eftersträva ett allmänt vidgat deltagande, utan aktivt motverka geografiska, sociala och ekonomiska hinder. Det föreliggande förslaget beskriver dessa skillnader och använder begrepp som jämlikhet, ekonomisk och geografisk tillgänglighet samt uppsökande arbete. Däremot dras inte den nödvändiga fördelningspolitiska slutsatsen.

Planen anger inte tillräckligt tydligt att verksamhet och resurser ska prioriteras till mindre orter, landsbygder, socioekonomiskt utsatta områden, hushåll med svagare ekonomi eller grupper som i dag deltar mindre i kulturlivet. Utan en sådan prioritering riskerar jämlikhetsambitionen att stanna vid en allmän målsättning. För att få verklig betydelse måste den påverka uppdrag, resursfördelning, geografisk närvaro och uppföljning.

Slutligen är skyddet för den konstnärliga friheten och principen om armlängds avstånd otillräckligt konkretiserat. Det är positivt att planen framhåller kulturens egenvärde, yttrandefrihet och konstnärlig frihet. Dessa principer måste dock få ett faktiskt institutionellt innehåll. Det behöver framgå hur politisk styrning ska avgränsas, hur beslut om konstnärligt innehåll och bidrag ska fattas och hur professionella bedömningar ska skyddas från partipolitisk, administrativ och kommersiell påverkan.

Armlängds avstånd kan inte enbart vara en allmän viljeyttring. Principen måste avspeglas i beslutsordningar, uppdragsöverenskommelser, bidragsgivning och ansvarsfördelning. Den måste också skydda kulturen mot alltför ensidig ekonomisk styrning. Ett växande beroende av sponsorer, privata finansiärer och kommersiella samarbeten kan påverka den konstnärliga friheten även utan direkt politisk inblandning. Kulturens självständighet kräver därför både institutionella garantier och en stabil offentlig finansiering.

Det föreliggande förslaget innehåller förbättrade formuleringar, men de förändrar inte den underliggande inriktningen. Planen förenar ett språk om jämlikhet och kulturens egenvärde

med en finansierings- och utvecklingspolitik som ökar kommersialiseringen, försvagar det offentliga ansvaret och bevarar geografiska och sociala skillnader.

En regional kulturplan måste tydligt välja utgångspunkt. Antingen betraktas kultur som ett offentligt ansvarsområde, en del av samhällets demokratiska infrastruktur och en rättighet som ska fördelas jämlikt, eller också görs kulturverksamheterna i växande grad beroende av marknad, externa intäkter och kommersiell bärkraft. Det bearbetade förslaget försöker förena dessa inriktningar utan att hantera motsättningen mellan dem.

Socialdemokraterna bedömer därför att förslaget inte kan ligga till grund för Region Gävleborgs kulturpolitik under perioden 2027–2028. Kulturplanen behöver omarbetas med offentlig finansiering och offentligt ansvar som tydlig grund, med en uttryckligen kompensatorisk inriktning, med konkreta prioriteringar för geografiskt och socialt eftersatta grupper samt med ett institutionellt och ekonomiskt skydd för den konstnärliga friheten.

Alf Norberg (V) och Gun-Marie Swessar (C) ställer sig bakom Marie-Louise Dangardts (S) yrkande.

Propositionsordning

Ordförande (M) ställer proposition på ordförandens förslag mot Marie-Louise Dangardts (S) yrkande och finner att kultur- och kompetensnämnden beslutar enligt ordförandens förslag.

Omröstning

Omröstning begärs och genomförs.

Kultur- och kompetensnämnden godkänner följande propositionsordning:
JA - ordförandes (M) förslag
NEJ - Marie-Louise Dangardts (S) yrkande

Med 7 röster för ordförandens (M) förslag mot 6 röster för Marie-Louise Dangardts (S) yrkande finner ordföranden att kultur- och kompetensnämnden beslutar enligt ordförandens förslag, se omröstningslista §107.

Expedieras till

Regionstyrelsen

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Bearbetad remissversion av Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Presentation - Bearbetad remissversion av Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028 - förslag till slutversion
- Svar på Remiss - Regional Kulturplan

- Yttrande gällande regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Tjänsteutlåtande - Remissvar Regional kulturplan
- Tjänsteskrivelse - Svar på Remiss - Regional kulturplan
- Remissvar över Dnr Regional kulturplan Gävleborg 2027–2028
- Tjänsteskrivelse - Remiss Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Tjänsteskrivelse - Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Remissvar på Kulturplanen 2027-2028
- Yttrande - Kulturplan 2027-2028
- Teatercentrums remissyttrande på Region Gävleborgs kulturplan 2027- 2028
- KLYS remissyttrande över Region Gävleborgs kulturplan för 2027-2028
- Yttrande - Ideell kulturallians yttrande över Regional kulturplan Gävleborg
- Remissvar Region Gävleborgs Kulturplan 2027-2028
- Remissvar Sandvikens kommun: Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Remissvar - Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Remissvar kulturplan Regional kulturplan Gävleborg
- Remissvar – synpunkter på Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Remissvar till Region Gävleborgs kulturplan 2027-2028
- Remissvar - Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028
- Svar på remiss Regional kulturplan
- Svar på remiss - Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028 - Folkteatern Gävleborg
- Yttrande gällande regional kulturplan

Region Gävleborg

Omröstningslista

Kultur- och kompetensnämnd

Sammanträdesdatum
2026-09-29

Omröstningslista: §107
Ärende: Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028, RS 2026/104

Omröstningslist(or)
Regional kulturplan Gävleborg 2027-2028

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Frida Stål (M), ordförande	*X*		
Fredrik Röjd (SVG), vice ordförande	*X*		
Marie-Louise Dangardt (S), 2:e vice ordförande		*X*	
Bente Sandström (S), ledamot		*X*	
Lena Åman (S), ledamot		*X*	
Anders Öquist (S), ledamot		*X*	
Wanja Delén (SD), ledamot	*X*		
Thomas Norrman (SD), ledamot	*X*		
Alf Norberg (V), ledamot		*X*	
Lars Österberg (KD), ledamot	*X*		
Mimmi Westerlund (KD), ledamot	*X*		
Per Almberg (M), ersättare	*X*		
Gun-Marie Swessar (C), ersättare		*X*	
Resultat	*7*	*6*	*0*